

5G í Føroyum

OTTIN FYRI TÍ ÓKENDA

- Tá 4G bleiv innført í Føroyum var ein líknandi rørsla, ið koyrði upp á nøkulunda somu grundgevingar. Eg trúgvi hetta fyrivarni móti 5G tøkni er í ávísan mun knýtt at óttanum fyri tí ókenda. Tá er upplýsing sjálvandi lykilin Men upplýsingar frá Hey ella okkum verður neyvan uppfatað sum óheft. Tí er tað so týðningarmikið, at almennu fjarskiftismyndugleikarnir luttaka í kjakinum, sigur Jan Ziskasen, stjóri á Føroya Tele

HALLUR AV RANA

Seinastu árin hevur Føroya Tele samstarvað við Huawei í menningini av einum 5G farneti, ið skal gera føroyska brúkarar kláran til framtíðina. Meðan tað kann tykjast at vera ein natúrligur liður í tøkniligu menningini av einum nýmótans samfelag, eru tað kortini mong, ið seinastu vikurnar hava brúkt høvi at finnst hesum.

Umleið 1.100 føroyingar hava skrivað undir eitt mótmæli, har kravt verður, at uppsetanin av nýggju 5G tøkni verður steðgað. Grundgevingarnar eru millum annað, at tøkni ikki er kannað og tí er óvist hvørji árin eru av henni, umframt at man ber ótta fyri, at hon er heilsuskaðilig fyri menniskjur og djór.

Jan Ziskasen, stjóri á Føroya Tele, er tó skjótur at vísar føroyingar um, at man ongarnar ætlanir hevur at seta nakra útgerð upp,

ið er prógvað at vera heilsuskaðilig.

- Vit høvdu aldrin sett nakað upp, ið viðurkendir stovnar sum WHO, Kræftens Bekæmpelse ella líknandi høvdu prógvað sum heilsuskaðiligt ella vandamikið, slær stjórin fast.

Tá tað er sagt, so hevur Føroya Tele ongarnar ætlanir at steðga samstarvinum við Huawei um uppsetanina av 5G í Føroyum. Fyri at taka eina slíka avgerð krevst nevnliga haldgóð prógv fyri vandunum av 5G og vit meta ikki, at slík prógv finnast, sigur stjórin.

- Okkara ætlan er ikki at steðga tøkniligu menningini í Føroyum, men heldur tryggja, at føroyingar framhaldandi kunnu vera í fremstu røð á talgilda økinum. Vit mugu fáa verulig prógv á borðið, har staðfest verður, at okkurt er áfatt, áðrenn vit gera nakrar broytingar. Sum nú er, er grundarlagið ov tunt, og byggir í flestu førum á smalar og ikki viðurkendar kanningar, sigur stjórin.

Einki nýtt undir sólini

Tað er kortini tórført at siggja burtur frá, at umleið 1.100 fólk hava undirskrivað eitt mótmæli móti 5G í Føroyum. Stjórin er tó skjótur at vísa á, at hetta ikki er nakað nýtt.

- Tá 4G bleiv innført í Føroyum var ein líknandi rørsla, ið koyrði upp á nøkulunda somu grundgevingar. Eg trúgvi hetta fyrivarni móti 5G tøkni er í ávísan mun knýtt at óttanum fyri tí ókenda. Tá er upplýsing sjálvandi lykilin. Men upplýsingar frá Hey ella okkum verður neyvan uppfatað sum óheft. Tí er tað so týðningarmikið, at almennu fjarskiftismyndugleikarnir luttaka í kjakinum, sigur hann.

Í samrøðuni leggur hann ferð eftir ferð dent á, at Føroya Tele fylgir øllum føroyskum lógarkrøvum og heldur eyga við ta altjóða gransking, ið finst á økinum.

- Vit yvirhalda øll loyvir og fylgja altjóða tilmælum í samband við farnet. Vit vóru ikki

farin í gongd við hetta, um tað var vísindaligt grundarlag fyri, at hetta hevur negativ árin á heilsuna. Harumframt fylgja vit øllum ásetingum, ið eftirlitsmyndugleikin ásetur, og eru væl undir markvirðunum fyri loyvdari geisling, sigur Jan Ziskasen.

Sjálvur ivast hann eisini í virðunum á nógvum av teimum kanningum, ið verður brúkt av mótmælisfólkum móti 5G sum prógv fyri, at 5G tøkni er skaðilig.

- Sokallað gransking verður deild á netinum, ið vísa á fuglar eru deyðir av 5G geisling og ymiskt annað. Men allarflestu av hesum kanningum og søgum eru afturvístar. Føroya Tele veit ikki um nakra álitandi gransking, ið staðfestir at geisling frá mynduleikaloyvdum farnetum er skaðilig, sigur hann.

Spurdur um, hvat man kundi gjørt meira fyri at kunna føroyingar um 5G, so tað ikki loypir ótta á fólk, svarar hann, at man

hevur havt úr at gera við at fyrirreika verkætlanina.

- Hetta er jú ein risa verkætlan, ið krevur nógv arbeiði og kanningar áðrenn tøkni er klár at taka í brúk. Tí hava vit ikki tosað so nógv um 5G, men tað er sjálvandi óheppið, at ein slík rørsla hevur tikið seg upp av hesum. Men tað kunnu vit ikki gera so nógv við nú, ásannar hann.

Bíða eftir loyvi

Føroya Tele bíðar í lýtuni eftir góðkenning frá Fjarskiftiseftirlitinum at brúka ávísar frekvensir til 5G net. Talan er um frekvensøkið 3,5 GHz, sum er standard fyri 5G um allan heim. Her er talan um frekvensøki, ið liggur innanfyri tað, ið føroyingar vanliga brúka til trádleys breiðband.

- 3,5 GHz er innanfyri Wi-Fi økið, ið vanliga fevnir um 2 til 6 GHz. Hetta er eisini mundandi længri enn tað, ið viðurkend gransking vísir á sum vanda-mikil geisling. Frekvensurin, ið